

Maris College Bohemen: integratie profieldelen Z&W

In gesprek met Patricia Themps

April 2014 - 'De afdeling Zorg & welzijn zit op het Maris College in Den Haag beschikt over een ruime, modern ingerichte verdieping. Patricia Themps en haar collega Veronica Kottelaar hebben daar acht werkplekken ingericht voor het nieuwe programma. Gemiddeld zijn er 48kaderleerlingen aan het werk die allemaal over een laptop kunnen beschikken. 'Onze uitgangsgedachte was om een geïntegreerd programma te maken. We werkten al met een werkplekkenstructuur en dat wilden we voortzetten. In het programma zitten vier profieldelen: Mens en gezondheid, Mens en omgeving, Mens en activiteit en Mens en zorg. We waren meteen van mening dat die niet los van elkaar gezien kunnen worden. In de praktijk moet iemand misschien een wond verzorgen, maar ook meteen opruimen of een afspraak regelen. Als we bijvoorbeeld Mens en omgeving zouden afbakenen, dan zou de zorg daar niet in zitten. Dat is in de praktijk niet zo. Wij willen juist opdrachten maken die lijken op wat in de praktijk gebeurt, die betekenisvol zijn.'

Werkplekken

We hebben het hele profiel bijeen gegooid en van daaruit zijn we gaan kijken welke werkplekken reëel zijn en welk materiaal we daarvoor zouden moeten maken.' De werkplekken waar het Maris voor heeft gekozen zijn:

1. kapsalon
2. schoonheidssalon
3. sport en bewegen
4. facilitaire dienst
5. zorg voor kinderen
6. zorg voor ouderen
7. begeleiding van kinderen
8. begeleiding van ouderen
9. kookstudio

'Koken is geen aparte werkplek, maar zit verwerkt in de opdrachten. Leerlingen moeten bijvoorbeeld een lekkere lunch kunnen maken in een health center/ spa, een maaltijd voor een ziek kind of voor iemand met een hoge bloeddruk die geen zout mag of een kop koffie voor een klant in de kapsalon. Leerlingen moeten zelf creatief op zoek naar een recept en doenzelf boodschappen, waarbij ze rekening houden met de doelgroep, de opdracht en het budget.'

De mens centraal

Bij de opzet van de werkplekken en de ontwikkeling van materiaal hebben Patricia Themps en haar collega heel goed gekeken naar de kern van het nieuwe programma. 'Het belangrijkste van de kern is dat de mens centraal staat. Met welke doelgroepen heb je dan te maken, vroegen wij ons af? Dat zijn baby, kind, scholier, volwassene, oudere, gehandicapte, allochtone, zieke en zwangere mensen.'

Welke vaardigheden horen daarbij? Die komen terug in de opdrachten.' Dat het Maris voorheen een school was voor Verzorging en Uiterlijke Verzorging, maakt volgens haar niet zoveel uit: 'Hoe iets voelt bij iemand, wat is lekker en wat niet, dat kun je in een bed uitvoeren maar ook in een kapsalon.'

Waar het om gaat is: hoe ga je om met mensen. We hebben een samenwerkingsverband met het verzorgingshuis Nolenshaghe hier dichtbij. Onze leerlingen gaan daarheen om nagels te lakken, massages te geven enzovoort. Elke maand komen vier bewoners in rolstoel samen met onze leerlingen koken. Ze worden door zes leerlingen gehaald en gebracht. Wat voor ons belangrijk is, is het contact met ouderen. Ze zitten met elkaar aan tafel en dan komen de verhalen.'

'Een opdracht goed lezen is een groot probleem. We hebben alle opdrachten op het leesniveau van de leerlingen gemaakt.'

Digitaal

Aangezien Patricia Themps zoals ze zelf zegt 'een echt ICT-mens' is en het geweldig vindt om met ICT aan de slag te gaan, heeft ze zelf een site gebouwd enis ze meteen begonnen met de opzet van een eigen digitale methode. 'Alle opdrachten van het profiel, alle aspecten daarin benoemd, zijn verwerkt in onze opdrachten. We zijn letterlijk gaan checken. Dat kan heel goed met het examenprogramma zoals het er nuligt. Je kunt precies nagaan of je alles hebt gedaan wat erin staat. Ik ben echt heel blij met de syllabus, die is heel helder.' 'Ik vind het jammer dat mensen zo lang vasthouden aan wat ze altijd al doen en mopperen over –het gebrek aan –materiaal. Als je zo moppert op een methode maak je opdrachten dan zelf. Het is even werk, maar je hebt alles zelf in de hand. Zie je dat iets minder goed gaat, dan kun je de opdracht lekker meteen aanpassen.' Zo'n opdracht bestaat op het Maris uit vaste componenten:

- de casus met een korte uitleg en de doelgroep, bijvoorbeeld oudere klanten en cliënten die extra hulp nodig hebben.
- de opdracht(en), bijvoorbeeld: cliënt begeleiden bij het rijden met een rolstoel, lippenstift aanbrengen bij oudere mensen.
- voorbereidende vragen
- uitvoerende vragen
- reflectievragen

De digitale opdracht bevat altijd een knop naar de doelen van de opdracht en een knop met links naar achtergrondinformatie, bijvoorbeeld naar een site met recepten van 24 kitchen, vragenlijsten etc. De leerlingen maken de opdrachten op hun laptop. Ze beginnen met een plan van aanpak (voorbereidende vraag 1). Dat plan wordt gecontroleerd door de docent voor ze verder mogen gaan. Voor de praktische onderdelen uit de opdrachten liggen er op de werkplekken speciale werkkaarten. Daarop staat stap voor stap uitgelegd, met fotootjes, hoe ze die moeten uitvoeren.

Leerlingen moeten alles wat ze hebben gedaan in de computer laten zien. Alle opdrachten moeten worden afgetekend. Daarna krijgen ze individueel of als groepen gesprek.

'Wij vinden dat leerlingen een basis moeten hebben voor ze naar de keuzevakken kunnen gaan'

Profielvak en keuzevakken

'We beginnen in de derde met het profiel. Dat ronden de leerlingen af in mei. We vinden namelijk dat leerlingen een basis moeten hebben voor ze naar de keuzevakken kunnen gaan. We zijn er enorm voorstander van om het centraal examen een jaar eerder af te nemen. Omdat dat nog niet kan, krijgen de leerlingen nu op het einde van de vierde examentraining. In mei van het derde jaar beginnen leerlingen met het eerste keuzedeel. Pas daarna kiezen ze de drie keuzevakken voor het vierde jaar. Zo kunnen ze zo laat mogelijk kiezen: ze zijn nog zo jong! In de loop van de vierde kunnen ze ook nog variëren. Ze gaan steeds vaker naar het mbotoe, met gerichte opdrachten. Soms zien ze daar dat een ander keuzedeel beter is. Ik merk duidelijk verschil tussen het profiel en de keuzevakken. Die keuzevakken hebben ze zelf mogen kiezen, dat is belangrijk voor ze. Daarom hebben we in alle profielopdrachten ook keuzemogelijkheden ingebouwd.'

Aanbod keuzevakken

Het aanbod van keuzevakken is op het Maris heel nauwkeurig bekeken: waar gaan leerlingen heen/ wat gaan ze doen, welke keuzevakken passen bij het programma van het mbo, welke mogelijkheden biedt het gebouw? De school biedt nu in het vierde kwartaal van het derde leerjaar: 'Uiterlijke verzorging breed', 'Dagbesteding', 'Voorkomen van ongevallen en EHBO', 'Facilitaire dienstverlening', 'Verzorging', 'Wonen, welzijn en zorg'. De school heeft ook andere keuzevakken maar biedt die pas in het vierde jaar aan: 'Haarverzorging', 'Hand-en voetverzorging', 'Huidverzorging', 'Sport en bewegen'. 'Schoonmaken bieden we geïntegreerd aan in de opdrachten, omdat leerlingen dit anders niet willen doen.' 'Keuzevakken uitwisselen met andere profielen is een van de moeilijkheden van het examenprogramma. Probleem is dat we pilot voor Zorg & welzijn zijn en er op dit moment op school geen andere pilots zijn. Wij lopen voorop hier op school. Als een leerling het keuzedeel Handel & administratie wil doen, hangt het af van de flexibiliteit van de profielen of dit lukt. Het is in elk geval heel handig als alle profielen op dezelfde tijd praktisch hebben.

Het vo in Den Haag heeft samen met het mbo het keuzedeel 'Ondernemen' uitgewerkt. Dat moet begeleid worden door docenten die daar verstand van hebben. Dat is nog even de bottleneck. Voor Uiterlijke verzorging had ik al het onderdeel 'Een eigen zaak beginnen' in de opdrachten. Dat laat ik er even uit tot ik weet wat Economie en ondernemen doet.'

LOB

In de onderbouw krijgen de leerlingen pso. De leerlingen maken kennis met alle vier de sectoren. In de tweede laten ze twee sectoren vallen. Op het einde van de tweede kiezen ze voor een sector. 'We geven de onderbouwers hier flexlessen: twee uur per leerjaar. Zo zien we ook welke leerlingen geschikt zijn voor Zorg & welzijn.' In de derde klas lopen leerlingen twee weken stage en in de vierde hebben ze een mantelzorgstage van vijf dagen. Bij elke werkplek hoort ook een lob-opdracht: wat kun je hiermee, welke opleidingen horen hierbij? In de keuzevakken sturen we de leerlingen op pad om informatie te krijgen over het werkveld Verder biedt Den Haag Spots on jobs. Dat is een manifestatie in het voormalige Fokker gebouw, waarbij mbo's zich manifesteren. 'Heel leuk. In de derde en vierde gaan we daar met gerichte opdrachten naartoe. Via Spots on jobs zie je ook wat voor werkgelegenheid er is.